

MONITORING

analiza upravnih i sudskih slu ajeva koji se odnose na zakone o državljanstvu, zakone o izbjeglicama i raseljenim licima i Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH*

Svrha ovog materijala jeste da pruži uvid u aktuelnu sudsku i upravnu praksu koja se odnosi na primjenu zakona o državljanstvu (na entitetskim i državnom nivou), zakona o izbjeglicama i raseljenim licima (na entitetskim i državnom nivou) i Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH.

Ova Monitoring analiza... se ne bavi informacijama o važe im rje enjima u navedenim zakonima ve u vezi s tim upu ujemo na posebne analiti ke materijale koji se odnose na sadržinu tri navedena zakona, koja je ura ena u sklopu aktivnosti ATF B&H.

Cilj ovog dokumenta je da se iz prezentirane sudske i upravne prakse izvu e zaklju ak o po tivanju relevantnih me unarodnih standarda u vezi s primjenom postoje eg doma eg pravnog okvira i da ocjena u kojoj mjeri ih anticipiraju pravosudni i izvr ni (upravni) organi kada rje avaju o pojedina nim pravima gra ana. S tim u vezi, može se sagledati i uticaj prezentirane prakse u odnosu na Sporazum o pitanjima sukcesije koji su u Be u zaklju ile republike (danas samostalne države) biv e SFRJ. Ovaj Sporazum o pitanjima sukcesije (u daljem tekstu: Sporazum) ratifikovale su sve biv e ex-jugoslovenske republike, uklju uju i i Republiku Hrvatsku ija je ratifikacija stupila na snagu 03. juna 2004. godine.

Ovaj materijal je i rezultat potrebe da se bar djelimi no sagleda praksa sudskih i upravnih organa u vezi s injenicom da je ogroman broj gra ana koji je ranije imao državljanstvo SFRJ, sada sa statusom stranaca na ve em dijelu podru ja biv e zajedni ke države, s pravnim reperkusijama koje iz toga proizilaze.

Posmatrano metodolo ki Monitoring analiza... je ura ena tako da prikazuje ukupno 20 razli itih slu ajeva iz prakse. U svakom pojedinom slu aju se daje sadržina odgovaraju eg slu aja (odluke), s razlozima te odluke, te kra i komentar odluke.

SLU AJ 1.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se zahtjev Federalnog ministarstva unutarnjih poslova za razrje enje spora vezanog za prestanak državljanstva J. K. i ostalih, nastalog izme u federalnog Ministarstva unutarnjih poslova i (ranijeg) Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine.

Iz brazloženja

Apelacija

Federalno je ministarstvo unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo), 4. rujna 2002. godine, Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) dostavilo predmete u svezi prestanka državljanstva M. Š., J. K., Lj. V. i M. T. i zatražilo da Ustavni sud donese odluku o sporu izme u Federalnog ministarstva i tada njeg Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo civilnih poslova), pozivaju i se na lanak 33. stavak 2. Zakona o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o državljanstvu).

Federalno ministarstvo traži od Ustavnog suda razrje enje spora nastalog izme u tog Ministarstva i Ministarstva civilnih poslova. Prema mi ljenju Federalnog ministarstva spomenute osobe žive na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine i ispravno su se prijavile za otpust iz državljanstva Bosne i Hercegovine. S druge strane, Ministarstvo civilnih poslova smatra da spomenute osobe žive u inozemstvu i da su se trebale odre i državljanstva Bosne i Hercegovine.

injeni no stanje

etiri osobe su se prijavile za otpust iz državljanstva Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, Federalno je ministarstvo izdalo rje enja o otpustu iz državljanstva Bosne i Hercegovine. Ministarstvo civilnih poslova je, rje enjima broj 03-204-5564-DV, /-5984-DV, /-5951-DV, i /-5952-DV/02 od 22. kolovoza 2002. godine, obavijestilo Federalno ministarstvo da se ne slaže sa rje enjima o otpustu iz državljanstva koja je izdalo Federalno ministarstvo. Ministarstvo civilnih poslova je obrazložilo da spomenute osobe žive u inozemstvu i, umjesto to su podnijele zahtjev za otpust iz državljanstva, one su se trebale odre i državljanstva Bosne i Hercegovine, to bi onda bilo u isklju ivoj nadležnosti Ministarstva civilnih poslova.

(1) Zakon o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 43/01) - lanak 33. glasi:

«Rje enje o stjecanju državljanstva Federacije iz l. 8., 9., 10. i 11., odnosno rje enja o prestanku državljanstva Federacije iz l. 21., 22. i 24. ovog zakona, moraju se dostaviti Ministarstvu civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine u roku od tri tjedna od dana dono enja rje enja. Ta rje enja stupaju na snagu dva mjeseca nakon to se dostave Ministarstvu civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine; ukoliko to Ministarstvo ne odredi da nisu ispunjeni uvjeti iz Zakona o državljanstvu BiH za naturalizaciju, odnosno za olak anu naturalizaciju bra nog druga, djece ili emigranata koji su se vratili i njihovih potomaka, odnosno uvjeti za otpust ili oduzimanje državljanstva. U tom se slu aju predmet vra a Federalnom ministarstvu na ponovno razmatranje.

Ako nakon ponovnog razmatranja ostane spor izme u Federalnog ministarstva i Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine, slu aj se mora uputiti Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine na kona nu odluku, sukladno lanku VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine."

(2) Zakon o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 4/97,13/99,41/02 i 6/03) - lanak 31. glasi:

«(1) Odluke iz lanka 30. stavak 2. izuzev odluka donesenih sukladno l. 6., 7. i 8., moraju se poslati Ministarstvu civilnih poslova i komunikacija BiH u roku od tri tjedna od datuma dono enja odluke.

(2) Odluka kompetentne vlasti entiteta stupa na snagu dva mjeseca nakon slanja Ministarstvu civilnih poslova i komunikacija BiH, ukoliko Ministarstvo ne odredi da nisu ispunjeni uvjeti iz l. 9., 10., 11., 12., 21., 22. i 23. U tom slu aju, nadležni

moraju uputiti slu aj kompetentnoj vlasti entiteta radi ponovnog razmatranja odluke. Odluke donesene prema 1. 7. i 8. stupaju na snagu nakon registracije kod nadležnog organa.

(3) Ako, nakon ponovnog razmatranja, ostane spor izme u kompetentnih vlasti entiteta i BiH, onda se slu aj mora uputiti Ustavnom sudu sukladno lanku VI/3. Ustava BiH na kona nu odluku."

Dopustivost

Prilikom ispitivanja dopustivosti apelacije, Ustavni je sud po ao od odredbi lanka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine i lanka 16. stavak 2. to ka 5. Poslovnika Ustavnog suda.

lanak VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

"Ustavni sud e podržavati ovaj Ustav.

(a) Ustavni sud ima isklju ivu nadležnost odlu ivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava izme u dva entiteta, ili izme u Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili izme u institucija Bosne i Hercegovine, uklju uju i, ali ne ograni avaju i se na to:

- Je li odluka nekog entiteta da uspostavi posebne paralelne odnose sa susjednom državom sukladna ovom Ustavu, uklju uju i i odredbe koje se ti u suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine.

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Sporove može pokrenuti lan Predsjedni tva, predsjedatelj Vije a ministara, predsjedatelj ili dopredsjedatelj jednog od domova Parlamentarne skup tine; jedna etvrtina lanova/delegata jednog od domova Parlamentarne skup tine, ili jedna etvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta".

lanak 16. stavak 2. to ka 5. Poslovnika Ustavnog suda glasi:

"Zahtjev ili apelacija nisu dopustivi ako postoji koji od slijede ih slu ajeva:

Zahtjev i apelaciju je podnijela neovla tena osoba".

Iz lanka VI/3.(a) proizlazi da je Ustavni sud jedini nadležan razrije iti spor izme u entiteta i Bosne i Hercegovine. Sporno pitanje je ograni eno na pitanja koja su sadržana u Ustavu Bosne i Hercegovine.

Pitanje državljanstva Bosne i Hercegovine je ure eno lankom 1/7. Ustava Bosne i Hercegovine, koji, u relevantnom dijelu, glasi:

"Postoji državljanstvo Bosne i Hercegovine, koje ure uje Parlamentarna skup tina, i državljanstvo svakog entiteta, koje ure uje svaki entiteti pod uvjetom da:

(a) Svi državljani nekog entiteta su, samim tim, državljani Bosne i Hercegovine.

(b) Ni jedna osoba ne može samovoljno biti li ena državljanstva Bosne i Hercegovine, ili državljanstva entiteta, ili na drugi na in ostavljena bez državljanstva. Nitko ne može biti li en državljanstva Bosne i Hercegovine, ili entiteta, iz bilo kojeg razloga kao to su spol, rasa, boja, jezik, vjera, politi ko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili dru tveno podrijetlo, vezivanje za neku nacionalnu manjinu, imovina, ro enje ili bilo koji drugi status.

(c) Sve osobe koja su bile državljani Republike Bosne i Hercegovine neposredno prije stupanja na snagu ovog Ustava, državljani su Bosne i Hercegovine. Državljanstvo osoba koja su naturalizirane poslije 6. travnja 1992. godine, a prije stupanja na snagu ovog Ustava, uredit e Parlamentarna skup tina.

Ustavni sud nagla ava da je reguliranje državljanstva zajedni ka odgovornost države i njenih entiteta, i da Ustav Bosne i Hercegovine osigurava odre eni minimum kriterija kada je u pitanju reguliranje državljanstva. Štovi e, državljanstvo je veoma bitan

element koji određuje pripadnost državi Bosni i Hercegovini koja je neovisna država. Stoga nema dvojbe da je spor o državljanstvu izme u države i jednog od njenih entiteta pitanje sadržano u Ustavu Bosne i Hercegovine.

Pitanje koje se u konkretnom predmetu postavlja jeste ima li Federalno ministarstvo locus standi da Ustavnom sudu uputi spor, nastao izme u države i jednog od njenih entiteta. Zahtjev za postojanjem locus standi je ograničen. Naime, sukladno članku VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, spor pred Ustavnim sudom mogu pokrenuti samo ovlaštene subjekti iz članka VI/3.(a). Iz teksta spomenutog članka proizlazi da Federalno ministarstvo nije ovlašten subjekt koji može pokrenuti spor pred Ustavnim sudom sukladno članku VI/3.(a).

Ustavni sud ukazuje da Federalno ministarstvo može inicirati, preko ovlaštenih subjekata iz članka VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, pokretanje spora pred Ustavnim sudom, sukladno ovom članku.

Iz navedenog proizlazi da Federalno ministarstvo ne spada u subjekte koji imaju pravo pokrenuti spor ove vrste pred Ustavnim sudom.

Zaključak

Imaju li u vidu odredbe članka 16. stavak 2. točka 5. Poslovnika Ustavnog suda, prema kojoj se zahtjev odbaciti kao nedopustan ukoliko ga je podnijela neovlaštena osoba, Ustavni je sud jednoglasno odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

U 66/02
30.01.2004.

Predsjednik

Komentar slučaja 1.

U konkretnom slučaju radi se o sporu izme u Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova i (ranijeg) Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine vezano za prestanak državljanstva BiH J.K. i drugih lica. Naime, Ustavni sud BiH je do sada zaključio da je Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova neovlašteno lice za podnošenje ovakvog zahtjeva. Naime, u četiri odluke Ureda bečke zemaljske Vlade-Magistratskog odjela zajamčeno je određenim licima austrijsko državljanstvo ukoliko se te osobe prijave za otpust iz državljanstva Bosne i Hercegovine. Federalno ministarstvo je donijelo u te četiri situacije otpust od državljanstva. Ministarstvo civilnih poslova i komunikacija se ovom usprotivilo (?) navodeći da ta lica se nalaze u inozemstvu pa da su trebali da se odreknu državljanstva a ne traže otpust. Naime, odredba članka 33. Zakona o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine F BiH" broj 43/01) predviđa situaciju da rješenja o sticanju, prestanku i državljanstva se trebaju dostaviti Ministarstvu za civilne poslove i komunikacije a koje treba da u roku od 2 mjeseca donese odluku. Ako odluku ne donese smatraju se rješenja pravomoćna, a može, kako je to u ovoj situaciji, da se Ministarstvo tim rješenjima usprotivi. Ako se usprotivi konačna odluku donosi Ustavni sud BiH. Ovako je riječeno i u Zakonu o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni Glasnik BiH", broj : 4/97, 13/99, 41/02 i 6/03) i tu u članku 31. s tim je rok od dva mjeseca skraćena na tri sedmice.

Pozivaju li se na odredbe Ustava BiH koje određuju nadležnosti Ustavnog suda BiH kada su u pitanju sporovi koje oni mogu riješiti izme u države i entiteta, Ustavni sud BiH je, nažalost, iz istih procesnih razloga odbacio ovaj zahtjev smatrajući da Federalno ministarstvo za unutrašnje poslove nije ovlašteno za postavljanje ovakvog

zahtjeva Ustavnom sudu BiH. Naime, ovo pitanje je vrlo interesantno jer se stvarno postavlja pitanje legalnosti jednog takvog Ministarstva kada u biti njihova rješenja idu na neku nadovjere državnom Ministarstvu bez moguće nosti uplitanja suda u razrješenje ovog spora.

Prema tome, članovi 33. Federalnog, odnosno 31. državnog zakona su i te kako diskutabilni i upravo zbog te neke vrste nadovjere onemogućuje se dolazak predmeta uopće do suda i pristup sudu a to je sve nedopustivo i time su povrijeđena prava podnosioca takvih zahtjeva i po Evropskoj Konvenciji član 6.

Reguliranje državljanstva je zajednička odgovornost države i njenih entiteta, i Ustav Bosne i Hercegovine osigurava određeni minimum kriterija kada je u pitanju reguliranje državljanstva. Državljanstvo je veoma bitan element koji određuje pripadnost državi Bosni i Hercegovini koja je neovisna država. Stoga nema dvojbe da je spor o državljanstvu između države i jednog od njenih entiteta pitanje sadržano u Ustavu Bosne i Hercegovine i da bi bilo jako dobro da ustavni sud u meritumu o ovome pitanju zauzme neki stav.

U pogledu primjera i stavova suda te sudske prakse još treba ista i da vrlo malo sporova oko državljanstva od sticanja do oduzimanja uopće do e do suda a razlog leži u činjenici da se sve razriješi i u upravnom postupku predviđenim Zakonom o državljanstvu pa tako predmeti ne dođu do suda. Sud bi jedino mogao riješiti ove sporove u upravnom sporu kod Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ili po apelaciji kod Doma za ljudska prava tj. sada Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

SLU AJ 2.

Vrhovni sud Federacije BiH

Licu kojem je priznato državljanstvo RBiH i protiv koga je nadležnom tužila tvu podnesena krivi na prijava zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo ne može se samo zbog toga oduzeti državljanstvo BiH i FBiH jer ta činjenica sama za sebe ne predstavlja zakonski osnov za oduzimanje državljanstva.

Iz obrazloženja

U postupku donošenja osporenog rješenja utvrđeno je da je protiv tužitelja nadležnom tužila tvu podnesena krivi na prijava zbog osnovane sumnje da je tužitelj izvršio krivično djelo (meunarodni terorizam). Nadležni organ je zaključio da su se stekli zakonski uslovi iz člana 23. tačka 1. Zakona o državljanstvu BiH i člana 24. tačka 1. Zakona o državljanstvu FBiH za oduzimanje državljanstva tužitelju. Razlog za to nadležni organ nalazi u činjenici da je tužitelj prilikom podnošenja zahtjeva za prijem u državljanstvo izjavio da će po toj ustavi i druge propise BiH.

Sud nalazi da je osporenim rješenjem povrijeđen zakon na četiri tužitelja. Navedenim propisima propisano je da državljanstvo može biti oduzeto samo za slučaj da je stečeno prevarnim radnjama izvršenim u vrijeme podnošenja zahtjeva za prijem u državljanstvo. Nadležni organ je smatrao da je u vrijeme prijema u državljanstvo kod tužitelja postojala skrivena namjera da ne poštuje ustavi i druge propise BiH a ovakav zaključak izveden je samo na osnovu krivične prijave. Međutim, takav stav organa nije prihvatljiv iz razloga što je domaće zakonodavstvom i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđeno da se svako smatra nevinim dok se drugačije ne dokaže. Zbog toga nije bilo osnova da se tužitelju oduzme državljanstvo BiH.

Iz navedenih razloga osporeno rjeenje sud je poniatio i predmet vratio tuženom organu na ponovno rjeavanje.

Presuda br. U-4565/01
19.12.2002. godine

Predsjednik vijeća

Komentar sluaja 2.

Stav koji je zauzeo Vrhovni sud FBiH u svojoj odluci broj U-4565/01 od 19. 12. 2002. godine koja je objavljena je u Biltenu Vrhovnog suda FBiH 2002/2003 je stav da licu kojem je priznato državljanstvo RBiH i protiv koga je nadležnom tužila tvu podnesena krivi na prijava zbog osnovane sumnje da je poinio krivi no djelo u pokuaju, ne može se samo zbog toga oduzeti državljanstvo BiH i FBiH, jer ta injenica sama za sebe ne predstavlja zakonski osnov za oduzimanje državljanstva.

Naime, situacija je takva da je Federalno Ministarstvo za unutra nje poslove donijelo rjeenje o oduzimanju državljanstva odre enom licu iz razloga to je to lice prilikom davanja izjave o uzimanju državljanstva potvrdilo da e po tovat Ustav i zakone zemlje ije državljanstvo uzima i da ne e svojim pona anjem tetiti me unarodnom ugledu države. Kako je prema istom licu zbog me unarodnog terorizma podnijeta krivi na prijava te je isti osumljeni za krivi no djelo u pokuaju to je ovaj organ smatrao da su ispunjeni uvjeti iz lana 23. ta ka 1. Zakona o državljanstvu BiH i lana 24. ta ka 1. Zakona o državljanstvu FBiH te mu je zbog toga rjeenjem oduzeto državljanstvo.

Vrhovni sud FBiH je, naprotiv, stao na stanovi te da kada je državljanstvo ste eno po starom zakonu o državljanstvu u RBiH ne postoji mogućnost oduzimanja državljanstva po ovome osnovu jer isti nije ni bio predvi en u starom zakonu nego je tek uveden u novom Zakonu o državljanstvu. Ovo sve i iz razloga to dati razlozi nisu precizno dati u rjeenju, niti logi ki obja njeni i nemaju injenicu podlogu a to tim prije to odredbom lana 6.2. Evropske konvencije svako je lice nevino dok se suprotno ne dokaže.

Kako je prema tome ovo lice primljeno u državljanstvo po propisima koji su tada važili a to je bio Zakon o državljanstvu RBiH i to: 18/92, 11/93, 27/93, 13/93 i 15/94 to da bi se nekom licu oduzelo državljanstvo moraju i se ispuniti pretpostavke predvi ene u tom zakonu na koje odredbe se on obavezao prilikom priznanja državljanstva.

SLU AJ 3.

Dom za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI I MERITUMU

F. U.
protiv
Bosne i Hercegovine

Apelacija

Apelant je turski državljanin. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donijelo je 30. novembra 2001. godine rjeenje kojim se podnosiocu prijave ukida privremeni boravak i kojim se podnosiocu prijave naredjuje da napusti teritoriju Bosne i Hercegovine u roku od 3 dana od datuma kada to rjeenje postane pravosnažno. Rjeenjem mu je dalje naredjeno da ostane van teritorije Bosne i Hercegovine u periodu od 5 godina. Smatra da je žrtva kršenja ljudskih prava i osnovnih sloboda pa zahtijeva od Doma da utvrdi kršenje tih prava.

injeni no stanje

Podnosilac prijave je državljanin Turske. Prema njegovoj izjavi, koju niko ne osporava, doao je u Bosnu i Hercegovinu 1985. godine, a 1991. godine odobren mu je privremeni boravak. Zatim je napravio ku u u Biha u. Nakon smrti njegovog sina 1992. godine, podnosilac prijave se vratio u Tursku gdje je bio do 1998. godine, kada se vratio u Bosnu i Hercegovinu.

Podnosilac prijave je u vrijeme podnojenja prijave u januaru 2002. godine živio zajedno sa svojom suprugom i etvoro djece u Biha u. Dvoje djece, S. U. ro en 1974. i R. U. ro en 1975. godine, su djeca iz braka sa njegovom suprugom. To dvoje djece su državljani Turske. Podnosilac prijave ima tako e dvoje djece koja su ro ena van bra ne zajednice, J. R. ro ena 1971. i M. R. ro ena 1984. godine. Ovo dvoje djece su državljani Bosne i Hercegovine. Prema podnescima podnosioca prijave njegova supruga je državljanka Bosne i Hercegovine po ro enju.

Podnosilac prijave posjeduje preduze e za izvoz-uvoz u Biha u. On navodi da to preduze e vrijedi 1.000.000 KM i da je u toku 2002. godine u njemu bilo zaposleno oko 30 ljudi.

Ministarstvo unutra njih poslova Unsko-sanskog kantona je izdalo podnosiocu prijave dozvolu privremenog boravka u Bosni i Hercegovini za period od 27. februara 2001. do 25. februara 2002. godine.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donijelo je 30. novembra 2001. godine rjeenje kojim se podnosiocu prijave ukida privremeni boravak i kojim se podnosiocu prijave naredjuje da napusti teritoriju Bosne i Hercegovine u roku od 3 dana od datuma kada to rjeenje postane pravosnažno. Rjeenjem mu je dalje naredjeno da ostane van teritorije Bosne i Hercegovine u periodu od 5 godina. Rjeenje je uru eno podnosiocu prijave 29. januara 2002. godine.

Rjeenje o ukidanju privremenog boravka podnosioca prijave zasnovano je na lanu 30. stav 1c. Zakona o imigraciji i azilu u vezi sa lanom 20. Zakona o imigraciji i azilu. To rjeenje se poziva na rjeenje Unsko-sanskog kantona u Biha u od 26. oktobra 2001. godine u kojem se navodi da je podnosilac prijave registrovan kod Interpola u vezi sa krivim delima istragama koje se odnose na krijumarenje heroina u Austriji i Njema koj 1993. i 1994. godine. Podnosilac prijave tvrdi da nikad nije bio osu en za bilo koje od tih krivih djela i da ga je odlukom od 4. marta 1997. godine Okružni sud Feldkirch (Austrija) oslobodio krivih djela koje je bilo predmet postupka. Dom bilježi da ostaje nejasno da li je podnosiocu prijave su eno i da li je ova odluka o osloba anju donesena na kraju su enja.

Podnosilac prijave je 23. marta 2002. godine napustio Bosnu i Hercegovinu. On izjavljuje da namjerava da se vrati im mu to bude dozvoljeno.

Meritum

Po članu XI Sporazuma Dom mora dati odgovor na pitanje da li gore utvrđene činjenice otkrivaju kršenja obaveza po Sporazumu koja je počinila tužena Strana.

Rješenje od 30. novembra 2001. godine sadrži u sebi dvije odluke: prvo, odluku o ukidanju boravka podnosioca prijave i drugo, odluku o protjerivanju. Po to su obje odluke, odluka o ukidanju boravka i odluka o protjerivanju, donesene u isto vrijeme i u jednom dokumentu, Dom nalazi da je u trenutku kada je odluka o protjerivanju donesena, podnosilac prijave morao još uvijek biti smatran strancem zakonito nastanjenim na teritoriji Bosne i Hercegovine u svrhu člana 1 Protokola br. 7 uz Konvenciju.

Na dan 31. januara 2002. do 11. marta 2002. godine, na snazi je bila privremena mjera Doma da se podnosilac prijave ne protjeruje. Podnosilac prijave je napustio Bosnu i Hercegovinu 23. marta 2002. godine po svojoj volji i nije prinudno protjeran. Rješenjem od 30. novembra 2001. godine podnosiocu prijave je naredeno da u roku od 3 (tri) dana napusti teritoriju BiH, sve od dana pravosnažnosti rješenja, a pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Pored toga, rješenje od 30. novembra 2001. godine treba da bude konačno u upravnom postupku.

Podnosilac prijave je shvatio da rješenje od 30. novembra 2001. godine znači da mu je naredeno da napusti Bosnu i Hercegovinu u roku od tri dana nakon što primi odluku ili će biti prinudno protjeran. Prema tome, podnosilac prijave se obratio Domu da bi se zahtijevao od prinudnog protjerivanja naredbom za privremenu mjeru.

Dom nalazi da se u svjetlu svih okolnosti ovog predmeta ne može reći kad bi ta tužena Strana izvršila svoju prijetnju prinudnog protjerivanja podnosioca prijave. U svakom slučaju, kad je podnosilac prijave dobio odluku o protjerivanju 29. januara 2002. godine, on je imao pravo na zahtjev po članu 1 Protokola br. 7 uz Konvenciju.

Dom zaključuje da podnosilac prijave nije imao mogućnost da efikasno podnese razloge protiv svog protjerivanja po to njegove razloge nije razmatrala nijedna nadležna institucija. On takođe nije mogao iskoristiti svoje pravo da se njegov predmet preispita. U stvari, u praksi nije postojao nikakav mehanizam za preispitivanje protjerivanja podnosioca prijave. Sud Bosne i Hercegovine koji je naznačen u rješenju nije funkcionisao u relevantno vrijeme a nije ni žalbeno vijeće Vijeća ministara koje se pominje u Zakonu o imigraciji i azilu. Prema tome, Dom nalazi da su povrijeđena prava podnosioca prijave po stavu 1(a) i (b) člana 1 Protokola br. 7 uz Konvenciju.

Vagajući i izmeću argumenata na obje strane a imajući na umu slobodu odlučivanja tužene Strane koju ona uživa pri odlučivanju kome da da dozvolu boravka i na koji period, Dom ne nalazi da odvojenost podnosioca prijave od njegove porodice nesrazmjerna legitimnom cilju kome se teži.

Prema tome nema povrede člana 8. Konvencije

Zaključak

Iz ovih razloga, Dom odlučuje,

sa 13 glasova za i 1 glasom protiv, da proglasi prijavu prihvatljivom po članu 8. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima po članu 1 Protokola br. 7 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima;

sa 13 glasova za i 1 glasom protiv, da je Bosna i Hercegovina povrijedila pravo podnosioca prijave da podnese razloge protiv njegovog protjerivanja i da se njegov

predmet preispita, kao to je zagantovano članom 1 Protokola br. 7 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, čime je tužena Strana prekrila član I Sporazuma o ljudskim pravima;

sa 12 glasova za i 2 glasa protiv, da ova odluka predstavlja dovoljnu zadovoljtinu za uklanjanje utvrđene povrede.

Predsjednik Doma

Br. CH/02/8767

Komentar slučaja 3.

U konkretnom slučaju jedan upravni organ - Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donijelo je rješenje o protjerivanju stranca sa privremenim boravkom u BiH kojim se strancu ukida privremeni boravak i kojim mu se naređuje da napusti teritoriju Bosne i Hercegovine u roku od 3 dana od datuma kada to rješenje postane pravosnažno. Rješenje o ukidanju privremenog boravka podnosioca prijave zasnovano na internim propisima BiH - Zakonu o imigraciji i azilu. Ali, strani državljanin opravdano je dobio pravnu zaštitu po dva osnova: prvo iz razloga što interni propisi BiH nisu usklađeni sa standardima predviđenim Evropskom konvencijom i drugo iz razloga što nije postojala mogućnost da se odluka Ministarstva o protjerivanju stranog državljanina preispita kako to i primjenjuje Dom za ljudska prava BiH.

4.

(„
“, 27/00)

, 12. 2000. ,

29. 2000.

2000. , 29.

“, 27/00’ 27. 2000. ” .

”
” ”, 4/97,
” . 1/99 9/99.

29. 2000.

” 1/01, -9/00 ”
” 10

VI/3 , oji 1/2

” 22/98) -1/98 (,, ”!
VI/3. 29.

2000.

” 83 (71. -). 12. 2000.
” 27/00, 27. 2000. ” 14. -
VI/3()
” 27.

” 27. ”

:

- ;
- ” ” 1/7.() (6) ,
34.

3.
” :
”

5/98 („ ” , 17/00) 12. , /1
1/7.() (6)

34.

III/3

: -25/00
23. 2001.

4.

SLU AJ 5.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine

ODLUKA

Odbacuje se zahtjev M.D. iz Zavidovića, za ocjenom ustavnosti članka 1. Zakona o amnestiji ("Službene novine Federacije BiH", broj 48/99), jer ga je podnijela neovlaštena osoba.

Iz obrazloženja

Apelacija

M.D. (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), iz Zavidovića, podnio je 5. prosinca 2001. godine zahtjev Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) za ocjenom ustavnosti članka 1. Zakona o amnestiji ("Službene novine Federacije BiH", broj 48/99). Podnositelj zahtjeva smatra da je obustavljanjem kaznenog postupka zbog nasilnog ponašanja povrijeđeno osnovno pravo na zaštitu života i tijela koje je zagarantirano međunarodnom konvencijom i Ustavom Bosne i Hercegovine.

Podnositelj zahtjeva dalje ističe da se ne mogu amnestirati nasilnici za kaznena djela protiv života i zaštitu tijela građana, te da ni jedna demokratska država ne može donositi zakone takve naravi, jer je dužna štiti živote i tijela svojih građana. Podnositelj zahtjeva predlaže da Ustavni sud donese odluku da članak 1. Zakona o amnestiji nije u suglasnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine.

injenice po stanju

injenice predmeta, koje proizilaze iz navoda zahtjeva i dokumenata predloženi Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

Prema Zakonu o amnestiji, dato je oslobođenje od kaznenog gonjenja ili potpuno oslobođenje od izrečene kazne ili neizvršeno dijela kazne svim osobama koje su u razdoblju od 1. siječnja 1991. do 22. prosinca 1995. godine učinile bilo koje od kaznenih djela predviđenih u odgovarajućim kaznenim zakonima koji su primjenjivani na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, osim onih kaznenih djela koja su naređena ovim zakonom.

Dopustivost

Pobijana odredba članka 1. Zakona o amnestiji glasi:

"Ovim zakonom daje se oslobođenje od kaznenog gonjenja ili potpuno oslobođenje od izrečene kazne ili neizvršeno dijela kazne (u daljnjem tekstu: amnestija) svim osobama koje su u razdoblju od 1. siječnja 1991. godine do 22. prosinca 1995. godine učinile bilo koje od kaznenih djela predviđenih u odgovarajućim kaznenim zakonima koji su se primjenjivali na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), osim kaznenih djela protiv ovjerenosti i međunarodnog prava iz glave XVI preuzetog Kaznenog zakona SFRJ, kaznenih djela definiranih u Statutu Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju, te kaznenih djela: ubojstvo iz članka 36., silovanje iz članka 88., zatim djela protiv dostojanstva osobe i morala iz članaka 90., 91. i 92., te teški slučajevi razbojničke krađe ili razbojništva iz članka 151., kao i

članak 186. stavak 2., a u svezi s člankom 182. Kaznenog zakona Republike Bosne i Hercegovine, ako je tim zakonom ili drugim odgođavajući im zakonom koji se primjenjivao na teritoriju Federacije predviđeno kažnjavanje ovih osoba za to kazneno djelo".

Prema članku VI/3.(a) Ustava Bosne i Hercegovine "Ustavni sud ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz ovog Ustava između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući i, ali ne ograničavajući se na to:

- Je li odluka nekog entiteta da uspostavi posebne paralelne odnose sa susjednom državom sukladna ovom Ustavu, uključujući i odredbe koje se tiču suvereniteta i teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine.

- Je li neka odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom Ustavu.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedatelj Vijeća ministara, predsjedatelj ili dopredsjedatelj jednog od domova Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata jednog od domova Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina jednog od domova zakonodavnog tijela jednog entiteta".

Članak 55. stavak 1. točka 2. Poslovnika Ustavnog suda, u relevantnom dijelu glasi:

"...Sud donosi odluku kojom odbacuje zahtjev. Ovakvu odluku Sud će donijeti kad utvrdi da je zahtjev podnesen od neovlaštene osobe; "

Prema naznačenoj ustavnoj odredbi, spor pred Ustavnim sudom mogu pokrenuti samo Ustavom određeni subjekti, u koje ne spada podnositelj zahtjeva. Zato je zahtjev nedopustiv.

Zaključak

Obzirom da podnositelj zahtjeva nije ovlašten subjekt koji može pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom, Ustavni je sud, sukladno članku 55. stavak 1. točka 2. Poslovnika Ustavnog suda, jednoglasno odlučio kao u izreci ove odluke.

U 40/03

24.09.2003. godine

Predsjednik

Komentar slučaja 5.

U procesu reintegracije izbjeglica u svoja ranija prebivališta u BiH od izuzetnog značaja su propisi koji se odnose na amnestiju lica koja su u toku rata izvršila pojedina krivična djela. Amnestiono zakonodavstvo može da ubrza proces povratka izbjeglica i raseljenih lica. U nadležnosti je zakonodavca koja će krivična djela obuhvatiti amnestijom i za koji vremenski period. U ovom predmetu fizičko lice građanin BiH smatra da Zakona o amnestiji jednog entiteta nije u skladu sa entitetskim Ustavom. Ali Ustavni sud ovakvu apelaciju smatra opravdano nedopustivom jer građanin nema ovlaštenja po Ustavu BiH za pokretanje postupaka ocjene ustavnosti a s druge strane takva mogućnost ne bi bila u interesu procesa povratka izbjeglica.

SLUČAJ 6.

Okružni sud u Banja Luci

R J E Š E N J E

Odluka Gra anskog suda u enevi, broj 503/02 od 14.10.2002 godine , pravosnažna od 10.3.2003. godine :

E. F. B. usvaja D. Z. rođenu 13. januara 1989. g.

Usvojenica e od sada nositi vlastito ime D. umjesto D.

Tro kove ovog postupka snosi podnosilac zahtjeva.

P r i z n a j e s e da proizvodi pravno dejstvo i utvrđuje njena izvr nost u Republici Srpskoj i ima zna aj valjane isprave za upis u Mati nu knjigu.

Iz obrazloženja

Predlagateljica je podnijela dana 13.5.2003. godine prijedlog za priznanje Odluke inostranog suda poblize navedene u izreci ovog rje enja, radi odgovaraju ih promjena u Mati noj knjizi.

Ispituju i prijedlog i odluku ije se priznanje traži podnesenu uz prijedlog u originalu na francuskom jeziku i ovjerenom prevodu na srpski jezik i snabdjevenu potvrdom pravosnažnosti, ovaj Sud je na ao da su ispunjeni zakonski uslovi iz lana 86. do 96. Zakona o rje avanju sukoba Zakona sa propisima drugih zemalja u odredjenim odnosima ("SI. list SFRJ", broj 4-3/82) koji se primjenjuje na osnovu lana 12. Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava Republike Srpske ("SI. glasnik RS", broj 21/92) i da ne postoje zakonske smetnje za priznanje navedene presude da proizvodi pravno dejstvo u Republici Srpskoj i da ima zna aj valjane isprave za upis u Mati nu knjigu.

Iz navedenih razloga valjalo je , na osnovu lana 101. gore pomenutog Zakona, odlu iti kao u izreci.

Broj: R-187/03

Sudija

Dana, 13.5.2003.

Komentar slu aja 6.

Ovom sudskom odlukom priznata je strana sudska odluka kojom je jedan strani državljanin usvojio maloljetno dijete državljanke Bosne i Hercegovine.

SLU AJ 7.

Osnovni sud u Prnjavoru

RJEŠENJE

Odbija se zahtjev tuženih za obezbjedjenje parni nih tro kova u ovom predmetu od strane tužitelja.

Iz obrazloženja

Tužitelji su podnijeli tužbu protiv tuženih, radi utvrđenja ni tavosti ugovora o zamjeni nekretnina, koji je zaklju en 04. 08. 1995. godine i ovjeren od strane Osnovnog suda u Prnjavoru, pod brojem Ov. 1330/95 od 17.05.1995. godine.

Tuženi, po punomo niku su pismenim podneskom podnijeli zahtjev za obezbjedjenje parni nih tro kova od strane tužitelja u iznosu od 3000 KM, a u smislu odredaba lana 169-171 ZPP, jer da su tužitelji strani državljanjani, te da u slu aju da ne uspiju sa

tužbeneim zahtjevom tuženi e do i u situaciju da ne e mo i naplatiti tro kove postupka.

Predložili su da sud donese odluku o postavljenom zahtjevu za obezbjedjenje parni nih tro kova.

Radi dono enja odluke u o nazna enoj pravnoj stvari sud je izvr io uvid u uvjerenje o državljanstvu izdato na ime tužiteljice V. A. od strane matara u Prnjavoru pod brojem 02-204-157/2001 od 10.04.2001. godine, te uvidom u fotokopiju li ne karte na ime drugotužitelja V. F. izdate od strane OSUP-a Prnjavo pod brojem 28/81 od 23.01.1981. godine, kao i uvidom u dopis Centra javne bezbjednosti Banja Luka Stanice javne bezbjednosti Prnjavor broj 10-6/03-I-207-267/01 od 16.09.2001. godine, pa je sud nakon izvr enog uvida donio ovu odluku kao u izreci iz slede ih razloga.

Uvidom u naprijed navedeno uvjerenje na ime V. A. k i M. utvr eno je da je ista ro ena 27.03.1936. godine u Babanovcima op tina Prnjavor i upisana u knjigu državljana koja se vodi za naseljeno mjesto Prnjavor-Okolica op tina Prnjavor, na strani 58, pod rednim brojem 574 za 1948 godinu. Prema tome na nesumnjiv na in je utvr eno da prvotužiteljica V. A. nije strani državljanin, nego državljanin BiH i Republike Srpske, te stoga ne stoji navodi tuženih da ne e mo i ostvariti pravo na naknadu parni nih troškova.

Isto tako uvidom u li nu kartu na ime drugotužitelja, odnosno fotokopiju li ne karte je utvr eno da je istom izdata li na karta 23.01.1981. godine pod brojem reg.br. 28/81 od strane OSUP-a Prnjavor, a to proizilazi i iz dopisa SJB Prnjavor od 17.09.2001. godine i da je to lice ro eno 22.02.1934. godine u Beogradu sa jedinstveneim matrim brojem 2202934103520.

Budu i da su tužitelji u ozna enoj pravnoj stvari jedinstveni suparni ari, te imaju i u vidu injenicu da je prvotužiteljica V. A. državljanin BiH i RS to po ocjeni ovog suda nisu ispunjene zakonske pretpostavke da se tužitelji obavežu predujmiti nov ani iznos po zahtjevu tuženih na ime naknade parni nih tro kova koji e eventualno nastati za tužene u ovom predmetu, jer i u tom slu aju bi tuženi parni ne tro kove mogli potraživati od prvotužiteljice, koja je kako je to naprijed navedeno državljanin BiH i RS.

Po ocjeni ovog suda tuženi se pogre no poziva na odredbe lana 169. ZPP jer su navedene odredbe kao i naredne odredbe od ovog lana do lana 171. prestale da važe stupanjem na snagu Zakona o rje avanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u odre enim odnosima (Sluzbeni list SFRJ broj 43/82) koji se u smislu lana 12. Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava RS primjenjuje u ovom postupku, a koji je ovo pitanje u su tini rije io na identi an na in.

Prema odredbi lana 82. ovog Zakona propisano je: "Da kada strani državljanin ili lice bez državljanstva koje nema prebivali te u SFRJ (u konkretnom slu aju u Republici Srpskoj) pokre e parnicu pred sudom dužan je da tuženom na njegov zahtjev obezbijedi parni ne tro kove.

Kako je sud pouzdano utvrdio da prvotužiteljica nije strani državljanin niti lice bez državljanstva ve naprotiv da je V. A. državljanin BiH i RS i kako su tužitelji jedinstveni suparni ari to je sud odbio zahtjev tuženih za obezbje enje parni nih tro kova, jer zato nisu ispunjene pretpostavke iz naprijed citirane odredbe Zakona i ukoliko tužitelji i ne uspiju u parnici tuženi e biti u mogu nosti da zahtjev za naknadu parni nih tro kova usmjere prema prvotužiteljici.

BROJ: P-350/2000
DANA: 25.02.2002. godine

Predsjednik vije a

Komentar slu aja 7.

U mnogim propisima BiH integrisane su odredbe koje u su tini predstavljaju odre ene pogodnosti ili pak name u odre ene obaveze licima koji nemaju doma e državljanstvo. To se u praksi esto i zloupotrebljava. Tako se u Zakonu o parni nom postupku predvi a da sud stranog državljana može obavezati da unaprijed predujmi tro kove parni nog postupka samo zbog toga to vjerovatno nije držanvljanin BiH. U konkretnoj sudskoj odluci sud je pružio za titu i licu za koje nije utvr eno da je doma i državljanin.

SLU AJ 8.

Kantonalni sud u Sarajevu

PRESUDA

Tužba se uvažava, osporeno i prvostepeno rje enje se poni tavaju i predmet vra a prvostepenom organu na ponovni postupak.

Iz obrazloženja

Osporenim rje enjem 27/02-23-3295/02 od 17.01.2003. godine, odbijena je žalba tužitelja, izjavljena protiv rje enja Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj 23/1-372-1555/98 od 07.06.2002. godine, kojim rje enjem je odbijen zahtjev tužitelja T. J. za povrat stana u ulici Antuna Hangija br. 13/3 (ranije Mitra Trifunovi a 31), kao neosnovan. Tužitelj je predložio da sud poni ti oba rje enja te udovolji njegovom zahtjevu za povrat, njegovog stana u ulici Antuna Hangija br. 13/3. U obrazloženju navodi da injeni no stanje nije u cjelosti utvr eno i da je izveden pogre an zaklju ak i pogre no primjenjeno materijalno pravo.

U obrazloženju tužbe tužitelj navodi i da je predmetni stan otkupio jo 05.12.1991. godine, po tada važe im zakonima, zaklju io ugovor koji je potpisan i ovjeren, isplatio kupoprodajnu cijenu, pridobio saglasnost o uknjižbi i sve predao Zemlji no knjižnom uredu na provedbu, pa iz tih razloga smatra da se u konkretnom slu aju radi o vra anju imovine, tj. nepokretnosti koja je njegovo vlasni tvo. Nadalje isti e da, on i njegova porodica ne posjeduju drugi stan i da je predmetni stan njegov dom. Smatra da je odlukama tuženog i prvostepenog organa uprave do lo do povredbe Evropske konvencije o Ljudskim pravima i osnovnim slobodama, lana 1 Protokola 1 i lana 8 Konvencije, te Ustava BiH (lan 11/2) i to na tetu tužitelja kome su povrije ena osnovna prava na mirno uživanje imovine i pravo na dom. Tužitelj je istakao da takvo stanovi te je zauzeo i Dom za ljudska prava u svojoj odluci broj CH-96/22. Posebno tužitelj nagla ava da je Evropska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama sa prate im protokolima inkorporirana u Ustav BiH i prilikom primjene u slu aju sukoba sa pozitivnim propisima. ima prioritet nad svim ostalim propisima i zakonima, tj. krovno se primjenjuje. Smatra da lan 3a Zakona o preslanku primjene Zakona o napu tenim stanovima ima diskriminatoran karakter iz razloga, to odre enim kategorijama ne priznaje status izbjeglica sa pravom povrata posjeda stana, a to je suprotno lanu 3 Zakona i Konvencije. Tužitelj je istakao da je do penzionisanja bio u vojsci Republike Srpske, o emu je predao dokaze u spis tuženog, koje dokaze tuženi nije cijenio.

U odgovoru na tužbu tuženi u cjelosti je ostao kod osporenog rješenja smatraju i ga zakonitim i pravilnim i predložio je da se tužba odbije kao neosnovana. Zakonitost osporenog rješenja sud je cijenio u granicama zahtjeva iz tužbe i u smislu člana 36. Zakona o upravnim sporovima (Službene novine FBiH broj 2/98 i 8/00) i odlučio kao u izreci rješenja.

Tužba je osnovana.

Po ocjeni ovog suda tuženi nije postupio pravilno kada je prvostepeno rješenje nije prihvatio kao zakonito i pravilno, a na to osnovano ukazuju navodi iz tužbe.

Naime, prilikom odlučivanja ni tuženi ni prvostepeni organ nisu imali u vidu Ustav BiH, a posebno član 8. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i član 1 Protokola tačku 1 na tu Konvenciju, a koji su prema članu U/2 Ustava sastavni dio pravnog sistema BiH i imaju prioritet nad svim drugim zakonima i krovno se primjenjuju, te u smislu sada važe im zakonima imaju kod primjene pravo prvenstva, a na to osnovano i pravilno ukazuju navodi iz tužbe.

Prvostepeni organ i tuženi su obavezni primjeniti Ustav BiH i Evropsku Konvenciju koje imaju prednost nad domaćim pravom, pa su tako morali i Zakon o prestanku primjene Zakona o napučenim stanovima tumačiti na način koji je u saglasnosti Ustavu i Evropskoj Konvenciji i odlukom Ustavnog suda BiH broj 14/01 i odlukama Doma za ljudska prava BiH u presudi CH 96/22.

Istovremeno, prema Aneksu VII Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH jedan od osnovnih ciljeva je povratak ljudi u mjesto prebivališta koje su imali na dan 30.04.1991. godine gdje je bio njihov dom, što treba, da, bude polazna osnova za koje će se razmatrati svi pravni sporovi, a sve u cilju vraćanja imovine njihovim prethodnim korisnicima odluka Ustavnog suda BiH broj 14/01 od 04.05.2001. godine.

Tako će članom 8 Evropske Konvencije svako ima pravo na poštovanje doma, dok članom 1 Protokola broj 1 na Konvenciju obuhvata princip mirnog uživanja u imovini, a koja predstavlja ekonomsku vrijednost a što je u konkretnom slučaju stan, i na pravi način sudjenje članom 6 Konvencije.

Dakle, u konkretnom slučaju od strane prvostepenog organa bilo je potrebno utvrditi da li je podnosiocu zahtjeva predmetni stan na dan 30.04.1991. godine, bio njegov dom, da li ga je koristio na zakonit način, tj. da li ima status raseljenog lica u smislu člana 3 stav 1 i 2.

Dakle, nadležni organi su morali imati obavezu da primjene Ustav BiH i Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i temeljnim slobodama kao zakon koji ima supremaciju, pa su nadležni organi morali tumačiti Zakon o prestanku primjene Zakona o napučenim stanovima na način koji bi bio suglasan Ustavu i Evropskoj Konvenciji.

Shodno navedenom, valjalo je odlučiti kao u izreci a primjenom člana 38. stav 1. i 3. Zakona o upravnim sporovima.

U ponovnom postupku, a imaju i u vidu naprijed navedeno prvostepeni organ će ponovo postupiti po zahtjevu za povrat stana koji je podnio tužitelj, pa zavisno od utvrdjenog, da li je za nosioca stanarskog prava predmetni stan bio dom na dan 30.04.1991. godine, odlučiti o njegovom pravu na povrat stana u posjed, a posebno imaju i u vidu stav zauzet u odluci Ustavnog suda FBiH broj 14/2001 tj. da je predstavljao njegov "dom" u smislu člana 8 Evropske konvencije, pa će tako donijeti zakonitu i pravilnu odluku za koju će dati odgovarajuće razloge.

Broj: U-94/03

13.02.2004. godine

Predsjednik vijeća

Komentar slu aja 8.

U ovoj sudskoj odluci Kantonalni sud u Sarajevu u upravnom sporu preispitivao je odluke upravnih organa F BiH. Tim odlukama upravni organi su utvrdili da tužitelj (koji je prije rata bio stanovnik Sarajeva koje je u toku rata napustio) nema pravo na vra anje stana koji je prije rata otkupio od biv e JNA iz razloga to mu se ne priznaje status izbjeglice odnosno raseljenog lica. Osnov za ovakav stav upravni organi su na li u odredbi iz lana 3a Zakona o prestanku primjene Zakona o napu tenim stanovima F BiH. Zaista, navedeni propis dozvoljava upravnim organima da u postupku povratka tzv. vojnih stanova utvrde da je pod odre enim uslovima predratni korisnik stana izgubio status izbjeglice a samim tim i pravo na povrat stana. Na taj na in se vr i neprincipijelno odstupanje od zakonskih propisa kojima se reguli e status izbjeglica na nivou BiH i njenih entiteta. Me utim, Kantonalni sud je ukinuo odluke upravnih organa jer su navedene odluke upravnih organa donesene na osnovu propisa koji nije usagla en sa Evropskom konvencijom.

9.

152. ("

" 38/00)

19. 2001. , (1/3.)
) (:
(" : 152. "
" 38/00.)

1991. 1995. ,

:

).
 ,
 ,
 ,
 ,
 ,
 "

, 24. 2000. ,
 (" 25/93, 14/94,
 15/96, 21/96, 3/97 10/98).
 151. 167. (")
 " (151.)
 " 31.
 1991. (152).
 " 152., 31. 1991. ,

().
 1. :
 - . 54. 64. ("
 - " . 25/93, 14/94, 15/96, 21/96, 3/97 10/98),
 "

152. II/4.
 14.

152.

152.

152.

6. 1. /4. 11/5. /5.

11/5.

, .

152.

11/5.

32. , 152.

33. , 11/5.
11/5.

152.

2. : 19/01
2001.

10.

54. , 32/00) ("

, 5. 2001. , 1/3.)
54.

, 143., ,
31. ' 1991.

(. 1, 2. 3.).

5.
6. 7.
54.
143.
3. 2000. 4. 20. 2001. 54.
1/3.)

54.
(143.),
11/1.,
11/2.,
(:)
1
1. 1
1. 1,

14.

21. : 26/00
2002.

11.

A

(" . III. 143.
", . 43/99 32/00),

. . (:), , : 10. 2003.) -

143.

143.

1991.

2000.
143,

143.

1999.

2000.

(, 5. 2000.),
143.

143.

2000.

1/3)

55. 1.

2.
1/3)

"

55. 1. 2.

1/3)

1/3)

54. 55. 1. 2.

26. : 1/03
2003.

9, 10. 11.

().

(9. 10)

(11.)

12.

-87/99	14.	1999.	-85/99	21.	.1999.
			-87/99	14.	1999.
	-85/99	21. -	1999.		

6. 1. (e e : s),)

II/3. ()

VII

1. 1. II/ . ()

Ustava.

II/5. . 3, 7. 8. I

1. 1991. 15. 17. 1981. 1997.

(:)

1. 1997. 1. 1992.

1.887 . . . , 2.589

16. 1997. p

.1997. ,

2. :1998.

8.4.1999.

(: 783/97), 1999. (: 871/97), -

. 81. 82.

» . 23/82 44/90), 68. 1. („

22/91 „ ”, 24/92), ”, . 38/90

, 5. 1999. ,

85/99. 21. : -87/99 14. 1999. , -

1999. . ,

6. 1.

6. (1) , :

„ (..)“

6.(1). ”

200. ,

204. 204.

208. ,

*

6. 1,

Π/3()

1.

1.

(Π/3 ()) :

”

1.

1.

1.

1.

1.

1,

1.

1.

Π/5

29. 2000.

13.

U

A

», .29/98 49/00). ("

21. 2001.

107. 2.

", .29/98 49/00) (" :

" 1/3.)

2. : 43/01
2001.

12. 13.

(6).

12.

SLU AJ 14.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine

ODLUKA

Odbacuje se zahtjev Udruženja za pomoć izbjeglicama i prognanim osobama u SR Jugoslaviji, ogranak u Budvi, odjeljenje u Lukavcu za ocjenom ustavnosti Zakona o privatizaciji društvenog stambenog fonda u Federaciji Bosni i Hercegovini, jer ga je podnijela neovlaštena osoba.

Iz obrazloženja

Apelacija

Udruženje za pomoć izbjeglicama i prognanim osobama u SR Jugoslaviji, ogranak u Budvi, odjeljenje u Lukavcu (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podnijelo je 19. prosinca 2001. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenom ustavnosti Zakona o privatizaciji društvenog stambenog fonda u Federaciji Bosne i Hercegovine. Podnositelj zahtjeva traži od Ustavnog suda da se osporeni zakon stavi van snage, da se svi ugovori zaključe na osnovu ovog zakona ponižu te kao i da se u cilju zaštite imovine Bosne i Hercegovine donese zakon koji omogućiti svakom građaninu ostvarivanje prava po osnovu doprinosa stambenom fondu, bez diskriminacije, vjerske i ideološke pripadnosti.

Opis stanja

Opis predmeta, koje proizilaze iz navoda podnositelja zahtjeva i dokumenata predloženi Ustavnom sudu, mogu se sumirati na sljedeći način.

Podnositelj zahtjeva je zatražio od Ustavnog suda ocjenu ustavnosti osporenog zakona jer smatra da su tim zakonom povrijeđena prava radnika koji nisu bili korisnici društvenih stanova. Isti je da je osporeni zakon neustavan, jer je omogućio otkup društvenih stanova koji su dodjeljivani korisnicima po kriterijima vladajuće struktura, potkrepljujući to primjerom radnika Koksare Lukavac.

Podnositelj zahtjeva tako je navodi da je otkup društvenih stanova certifikatima doveo u neravnotežan položaj radnike koji nisu bili korisnici društvenih stanova.

Dopustivost

Podnositelj zahtjeva je zatražio od Ustavnog suda ocjenu ustavnosti Zakona o privatizaciji društvenog stambenog fonda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Privatizacija društvenih stanova u Federaciji Bosne i Hercegovine uređena u Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 32/01, 61/01 i 15/02).

Iz sadržine zahtjeva proizilazi da podnositelj zahtjeva pobija materijalni propis kojim je regulirana prodaja stanova na kojima postoji stanarsko pravo, a koji naziv nije precizirao sukladno nazivu pozitivnog propisa iz ove oblasti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Međutim, kako se nisu ispunile procesne pretpostavke za ocjenom ustavnosti pobijenog zakona, iz članka VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud cijeni da nije potrebno dalje ispitivanje zahtjeva.

Član VI/3. a) Ustava Bosne i Hercegovine u svom relevantnom dijelu glasi:

"Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom ustavu između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući i, ali ne ograničavajući se na to:

- Da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom u skladu sa ovim ustavom, uključujući i i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim ustavom.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara, predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna

etvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta." Iz navedenog proizilazi da je Ustavni sud, između ostalog, nadležan da odlučuje da li je zakon u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, s tim da postupak pred Ustavnim sudom mogu pokrenuti samo subjekti određeni Ustavom Bosne i Hercegovine.

Zaključak

S obzirom da Udruženje za pomoć izbjeglicama i prognanim licima u SR Jugoslaviji, ogranka u Budvi, odjeljenje u Lukavcu, ne spada u subjekte koji imaju pravo da pokrenu spor ove vrste pred Ustavnim sudom, na osnovu člana 55. stav 1. tačka 2. Poslovnika Ustavnog suda, zahtjev se odbacuje kao nedopustiv.

U 3/03
26.09.2003. godine

Predsjednik

Komentar slu aj 14.

Udruženje strane države svakako nije organ nadležan da pred Ustavnim sudom BiH pokrene postupke za ocjenu ustavnosti zakonskih akata ali je slučaj interesantan jer dotiče važno pitanje privatizacije državnih stanova i načina otkupa tih stanova. Prvo pitanje je da li građani bivše SFRJ koji sada nisu državljani BiH imaju pravo na otkup državnih stanova u BiH na kojima su bili nosioci stanarskog prava prije rata. Interesantno je i pitanje da li dva potpuno različita načina otkupa stanova u BiH u dva entiteta može da pretrpi sud ozbiljne kritike imajući u vidu da su stanovi sticani pod istim uslovima. Konačno, apelacija kandiduje i pitanje da li postoji diskriminacija građana jer su svi građani BiH izdvajali sredstva za stanove a samo jedna kategorija građana ima pravo na otkup stanova.

SLU AJ 15.

Komisija za imovinske zahtjeve izbjeglica i raseljenih lica

ODLUKA

Odbija se zahtjev A. N. za ponovno razmatranje odluke Komisije za imovinske zahtjeve raseljenih lica i izbjeglica broj R-705-132-1/1-90-162 od 01. maja 2001. godine kao neosnovan.

Iz obrazloženja

Odlukom Komisije za imovinske zahtjeve raseljenih lica i izbjeglica broj R-705-132-1/1-90-162 od 01. maja 2001. godine usvojen je zahtjev B.B. za ponovno razmatranje odluke Komisije za imovinske zahtjeve raseljenih lica i izbjeglica broj 705-132-1/1 od 12. septembra 2000. godine, te odluka stavljena van snage i odbijen zahtjev A.H. za potvrđivanje stanarskog prava na stanu u Banjoj Luci, Ulica Skendera Kulenovića broj 3, 11. sprat, stan broj 47, površine 66 m², po strukturi dvosoban (nova adresa stana: Majke Knežopoljke broj 3).

A. N. raniji korisnik stana, podnijela je zahtjev za ponovno razmatranje te odluke. U zahtjevu je navedeno da je A.H. zaključio ugovor o korištenju stana, te da se na osnovu

član 19. Zakona o stambenim odnosima kao supruga A.H. smatra nosiocem stanarskog prava. Isti je da je punomoćnik radi povrata predmetnog stana za T.S. potpisao samo A.H. i da je volja oba braćara na druga bila istovrsna da se punomoćnik ovlasti za zastupanje. Isti je da nije sporno da je punomoćnik za zastupanje data 20. marta 1998. godine, da je A.H. umro 15. augusta 1998. godine i da je zahtjev za vraćanje stana Komisiji punomoćnik predao 17. novembra 1998. godine. Smatra da se zaključak Komisije da je punomoćnik prestala smrću A.H. ne može prihvatiti kao zakonit. Mišljenje je da se postupak pred Komisijom može smatrati upravnim postupkom. Navodi da član 14. Pravilnika o potvrđivanju stanarskih prava raseljenih lica i izbjeglica propisuje formu punomoćnika, a ne i prestanak punomoćnika. Isti je da bi prihvatanjem stava Komisije da punomoćnik prestaje smrću A.H. izgubila sporni stan zauvijek, jer višestruko nije moguće podnijeti zahtjev za vraćanje stana zbog proteka prekluzivnih rokova.

Navodi da je postupak završen vraćanjem stana, a spornom odlukom stavljen je van snage pravni osnov na osnovu koga je stan vraćen, te nema mogućnosti da ostvari pravo na stan pred upravnim organom. Uz zahtjev kao dokaz prilaže izvod iz matične knjige vjeničnih stvari o nasljeđivanju Osnovnog suda u Banjoj Luci broj 0-478/01 od 22. marta 2001. godine, zahtjev za vraćanje stana nosiocu stanarskog prava podnesen 25. februara 1999. godine nadležnom organu, zaključak Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske Odsjek Banja Luka broj 1-08-2358/2000 od 21. decembra 2000. godine o dozvoli izvršenja odluke Komisije i zapisnik Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske Odsjek Banja Luka sačinjen u postupku administrativnog izvršenja broj 05-050-02-02-293/99 od 21. marta 2001. godine.

Zbog navedenog, A. N. predlaže da Komisija ponovo razmotri osporenu odluku. Zahtjev A. N. za ponovno razmatranje odluke Komisije nije osnovan.

Odredbama člana 36. Pravilnika o potvrđivanju stanarskih prava raseljenih lica i izbjeglica propisano je da lice na koje se odnosi odluka o zahtjevu za potvrđivanje stanarskog prava, kao i sadašnji korisnik stana ili davalac stana na korištenje pod uvjetom da dostave nove dokaze ili daju navode o novim dokazima koje Komisija nije razmatrala prilikom donošenja odluke, a koji mogu bitno utjecati na odluku Komisije, imaju pravo podnijeti zahtjev za ponovno razmatranje odluke.

A. N. uz zahtjev za ponovno razmatranje odluke Komisije nije priložila dokaze koji bi mogli bitno utjecati na tu odluku. Navodi A. N. da se prema odredbi člana 19. Zakona o stambenim odnosima smatra nosiocem stanarskog prava i da je punomoćnik A.H. da ovlasti punomoćnika za podnošenje zahtjeva Komisiji za povrat stana izraz volje oba braćara na druga nema utjecaja na odluku Komisije.

U postupku koji je prethodio donošenju osporene odluke Komisije utvrđeno je da je 20. marta 1998. godine A.H. opunomoćnik T.S. da u njegovo ime podnese zahtjev za vraćanje predmetnog stana, da je A.H. umro 15. augusta 1998. godine, te daje T.S. kao njegov punomoćnik, 17. novembra 1998. godine podnio zahtjev Komisiji za potvrđivanje stanarskog prava.

Odredbom člana 14. stav 1. tačka c) Pravilnika o potvrđivanju stanarskih prava raseljenih lica i izbjeglica propisano je da, ako zahtjev za potvrđivanje stanarskog prava podnosi ovlašten predstavnik u ime lica koje je bilo nosilac stanarskog prava na dan 01. aprila 1992. godine, uz zahtjev je potrebno da predoči ovjerenu punomoćnik. Punomoćnik koju je 17. novembra 1998. godine predočio T.S. uz zahtjev za potvrđivanje stanarskog prava prestala je smrću A.H. 15. augusta 1998. godine, pa je Komisija zaključila da nisu ispunjeni uvjeti za podnošenje zahtjeva propisani navedenim pravilnikom.

U skladu sa odredbama člana 26. stav 1. tačka b) Pravilnika o potvrđivanju stanarskih prava raseljenih lica i izbjeglica, osporenom odlukom Komisije odbijen je zahtjev A. H. za potvrđivanje stanarskog prava na predmetnom stanu. Prigovor da se postupak pred Komisijom može smatrati upravnim postupkom, te da se zaključak Komisije da punomoć prestaje smrću ne može smatrati zakonitim nije osnovan. Prema Pravilniku Komisije, propisano je da se za pravila postupka koja nisu regulirana Pravilnikom primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku.

Na osnovu izloženog, u skladu sa odredbama člana 37. stav 3. Pravilnika o potvrđivanju stanarskih prava raseljenih lica i izbjeglica, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

Predsjedavajući

Broj: R-705-132-1/1-90-491
27.11.2001. godine

Komentar slučaja 15.

U konkretnom predmetu postupala je CRPC kao specijalno tijelo konstituisano Općim tim okvirnim sporazumom za mir u BiH. Navedenom odlukom braćni drug nosioca stanarskog prava koji je umro (inače izbjeglica) izgubio je pravo na stan. Razlog za to je što CRPC postupa po vlastitim pravilima koja mogu da budu u protivrječnosti sa svim ostalim propisima u BiH koji reguliraju u istu materiju. CRPC je zauzeo stav da punomoć prestaje smrću stranke. Takvo rješenje nema uporišta u propisima BiH i ovom odlukom je vjerovatno prekršeno pravo na domaćin podnosioca zahtjeva garantovano Evropskom konvencijom.

SLUČAJ 16.

Okružni sud u Banja Luci

PRESUDA

Tužba se uvažava i osporeni akt poništava.

Iz obrazloženja

Osporenim aktom odbija se prigovor tužiteljice izjavljen protiv rješenja v.p. 1050 Banjaluka Int. broj 07/4-6 od 19.5.2003. godine, kojim je oglaseno ništavo rješenje Organa za garnizonske poslove Banjaluka Int. br. 10-45 od 31.10.1989. godine, a kojim je tužiteljica određena za nosioca stanarskog prava na dvosobnom stanu u Banjaluci u Ul. Braće i sestara Kapor broj 38/P stan broj 7.

Tužiteljica u tužbi osporava zakonitost navedenog rješenja zbog pogrešne primjene materijalnog prava i povrede pravila postupka. Ističe da je rješenje koje je oglaseno ništavo akt davaoca stana koji predstavlja akt raspolaganja i na koji se ne mogu primjenjivati odredbe Zakona o općem upravnom postupku. Smatra da njeno stanarsko pravo može prestati samo otkazom ugovora o korištenju stana koji postupak je u nadležnosti redovnog suda. Osporava sve navode tužene i predlaže da se tužba uvaži i osporeni akt poništi.

Tužena u odgovoru na tužbu navodi da je tužba neosnovana i da je donosilac akta organ državne uprave, da je osporeni akt donesen u upravnom postupku i da ima

karakter i obilježja upravnog akta, zbog čega je tužena i nadležna za donošenje istog. Predlaže da se tužba odbije.

Zainteresovano lice u ovom sporu M. P. navodi da je tužena u postupku koji je prethodno donijela osporenog akta pravilno utvrdila činjenice i da svi provedeni dokazi ukazuju na činjenicu da tužiteljica nije bila član porodice doma instanca Š. F. i da ne ispunjava uslove za prenos stanarskog prava, zbog čega je tužena pokrenula postupak, radi otkaza ugovora o korištenju stana. Predlaže da se tužba odbije.

Tužba je osnovana.

Ispitujući zakonitost osporenog akta na osnovu odredbe člana 39 Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 12/94), odlučeno je kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz spisa predmeta proizilazi da je tužiteljica određena za nosioca stanarskog prava na dvosobnom stan u Banjaluci u Ul. Brace i sestara Kapor broj 38/P stan broj 7 nakon smrti nosioca stanarskog prava S.F., (rješenje Organa za garnizonske poslove Int.broj 10-45 od 31.10.1989. godine) da je predmetni stan iz stambenog fonda JNA (sada Vojske RS) Garnizon Banjaluka, sa kojim je tužiteljica zaključila ugovor o korištenju stana (ugovor broj 17-1147 od 4.1.1990. god.).

Prema odredbi člana 22. Zakona o stambenim odnosima ("Sl. list SRBIH" broj 14/84 i 12/87), važeće u vrijeme donošenja navedenog rješenja, davalac stana donosi rješenje o prenosu stanarskog prava nakon smrti ili trajnog iseljenja nosioca stanarskog prava na član njegovog porodice doma instanca i sa istim na osnovu člana 26. istog zakona zaključuje ugovor o korištenju stana.

Kako je predmetni stan u vlasništvu stambenog fonda JNA, (sada Vojske RS) naprijed navedeno rješenje, kojim je tužiteljica određena za nosioca stanarskog prava na predmetnom stan, je u skladu sa naprijed navedenom zakonskom odredbom, akt davaoca stana na korištenje, koji nema karakter upravnog akta iz člana 6. Zakona o upravnim sporovima iz razloga što nadležni organ nije odlučivao kao državni organ u vršenju javnih ovlaštenja o pravima i obavezama tužiteljice u upravnoj stvari.

Prema odredbi člana 253. Zakona o općem upravnom postupku ni tavin se mogu oglasiti rješenja donesena u upravnom postupku, tj. rješenja koja imaju karakter upravnog akta.

Shodno navedenom, kako predmetno rješenje nema karakter upravnog akta to se isto nije moglo oglasiti ni tavin u upravnom postupku, bez obzira što je organ koji je donio akt, organ uprave.

Pogrešno primjena materijalnog prava i povreda pravila postupka razlog je za poništenje osporenog akta propisan čl. 10. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima, zbog čega je tužba tužiteljice uvažena i osporeni akt poništen, a na osnovu člana 38. stav 2. a u vezi s čl. 41. stav 2. istog zakona.

U ponovnom postupku tužena će postupiti po naprijed navedenim uputama ovog suda.

Broj: U- 208/03

Predsjednik vijeća

Dana, 22.4.2004. godine

Komentar slučaja 16.

Nije rijedak slučaj da vojni organi nezakonito otkazuju ugovore o korištenju stanova licima koja su u toku rata izgubila posjed stana. Gotovo je uobičajeno da se ti organi

nezakonito predstavljaju kao upravni organi te da prividno vode upravne postupke (daju pogrešne pravne upute, pozivaju se na propise koji oni ne mogu da primjenjuju te prividno izazivaju upravne sporove). U konkretnom slučaju vojni organ je nezakonito postupio kao upravni organ te poništenje o dodjeli stana apelantu i izazvao upravni spor koji je Okružni sud ispravno presudio smatraju i da se ne radi o upravnom aktu.

17.

Republike Srpske

05-372-386/2001 10.09.2003.

43, (- 43).

43, (- 43)

" "

A.

1993

28.10.1999

30.04.1991.

" (" 19/93 31/99), " 21. 2. 14/84 36/89", 6. 2.

10.10.1993. (" 19/93),

2.

10

1995.

6. 2. (28.10.1999.)

237.
2002.

239.,

2.

(" , 19/93),

(" , 31/99),

2.

(239. " "

54/02). (16.04.2002. " "

1991.

- 43

45,

K.

ala,

(1993.)

... ' ...
(2.
)
'
'
(" ' " , 228. 1.
13/02)

: 01-372-1175/2001
: 10.02.2004.

17.

1995.

18.

.206/2000 ' 19. 2000.
, -442/99 24. 2000.
-2976/97 10. 1999.
6. 1.

8.
1.

1

... ' ... ,
' 60 " ' . 21,
"

jer

II 2. (7. 1), 8. 1.
1 . ,
je . . . ,
: . . . 21,
2. 1981. 1995. . . .
, 1997. , 10.
1999. -2976/97,
6. , , 08-476-2325-221/96 24. 1998.
2000. , 19. 24. 2000. ,
2000. 8. 1. 6. 19. 1. 1
6. 1. : " , " ,
6. 1. , 6.
17. . 10.
1997. , , ,
1. . 6.
1 , 1. ,

2000.

19.

1.

1,

, 6. 8.

1.

1

.206/2000. 19. 2000.
-442/99 24. 2000.
-2976/97 10. 1999.

. 21,

60

"

"

; 24/00
31. 2001.

19.

. X. , :

)
1999.

, -422/97 18.

, 05-136/97 3. 1997.

, : 08-476-676/96

21. 1997.

)

. X.,

. 6.

8. 1. o 1.
implicite, 6.

. X.
-422/97.

. X. 1/1
, 26. 1995. 6.
1996., 3.
26. 1996.

1997. 30.
. X.
21. 1997.

3. 1997.
18. 1999.

. X.
. 6. 26. 1995.
. 5.
1. 1.

18. 1999. 3. 1997. . 6. 8. 21. 1997.,
21. 1997.) (de facto
1. 1.
1. 1.

1. 1. . 6. 8.
1999. 3. 21. 1997., 18.

19. : -7/00
2000.

18. 19.

. 6. 8.
20.

1. te : . 91/98 26.
 1999. , nj , 474/97 25. 9.
 1997. , -61/9 27.
 1996. .
 2. , 10. 1995.

. . . 21. 1999.

, 10. 1995. , . . .
 . . . 2308/1, 202 2, . . .
 . . . 10/118, 459 2,
 12 5. 1995.
 . . . 8. 1996. (-61/96)

27. 1996.

474/97). , 25. 1997. , (-

.91/98), , 26. 1999. , (.

.3.

, 8. , II/2. , 1.

„1. 8. :

2. ,
" .

10.

1995.

4.

1995.

4

II/5.

7.

III/ .

8. II/3.()
1. 1 II/3.()
1,
15. : -15/99
2001.
20.

« »

*Ovaj dokument je rezultat aktivnosti Grupe za zagovaranje BiH (Advokasy Task Force, ATF BiH). ATF B&H je sastavljena od grupe domaćih nevladinih organizacija i članica Mreže za pomoć izbjeglicama u Jugoistočnoj Evropi (SEE-RAN): International lex Banja Luka, Job22 Sarajevo, Bospo Tuzla i Centra BiH Mostar. Tim kroz svoje aktivnosti identifikuje potrebe i zagovara promjene domaćeg zakonodavstva ili prakse na svim nivoima, a u interesu izbjeglih i raseljenih lica u regionu.

.....